

Sygn. akt I C 1831/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Marcin Drabik

Protokolant Judyta Odachowska

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2022 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. B. (1), E. B., G. B. i P. B.**

przeciwko **Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo w całości;

II. nie obciąża powodów kosztami postępowania.

Sygn. akt IC 1831/19

UZASADNIENIE

Powodowie G. B., P. B., D. B. (1) i E. B. wniesionym pozwem domagali się zasądzenia od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz:

- G. B. – 150.000 zł,

- P. B. – 120.000 zł,

- D. B. (1) – 100.000 zł

- E. B. – 90.000 zł

tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 30 maja 2019 roku do dnia zapłaty oraz solidarnie na rzecz powodów G. B., P. B., D. B. (1) i E. B. kwoty 887,29 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 30 maja 2019 roku do dnia zapłaty. Nadto domagali się zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazali, że w dniu (...). doszło do zdarzenia, w którym kierujący pojazdem M. C. przewożący m.in. D. B. (2) na dializę, nie dostosował prędkości do warunków jazdy i wypadł z drogi, po czym wpadł do przydrożnego rowu i uderzył w drzewo. W wyniku przedmiotowego zdarzenia D. B. (2) został hospitalizowany z rozpoznaniem rozległych obrażeń ciała, w tym złamania kości udowej, łonowej, łokcia oraz pęknięcia kości krzyżowej. Powodowie wskazywali, że charakter obrażeń ciała skutkowało bezpowrotną utratą możliwości samodzielnego poruszania się, zaspokajania potrzeb fizjologicznych i od dnia zdarzenia D. B. (2) był osobą leżącą, co miało bezpośredni wpływ na pogorszenie się jego stanu zdrowia i zgon, który nastąpił w dniu(...). Powodowie wskazywali,

że wystąpili do strony pozwanej wzywając ją do zapłaty na ich rzecz kwot wskazanych w treści pozwu tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jednakże w wyniku rozpatrzenia zgłoszonych żądań strona pozwana odmówiła zapłaty powyższych kwot. Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana wskazywała na brak związku przyczynowo skutkowego pomiędzy urazami, jakich D. B. (2) doznał w wyniku wypadku, a jego zgonem. Powodowie zarzucali, że gdyby nie doszło do wypadku, D. B. (2) żyłby do dnia dzisiejszego, zaś na skutek odniesionych obrażeń i utraty możliwości samodzielnego poruszania się pogorszeniu uległ jego stan zdrowia, co doprowadziło do śmierci.

Powodowie podnosili, że łączące ich ze zmarłym więzi były bardzo silne, a jego śmierć była dla nich wielką tragedią. Powódka G. B. pozostawała z D. B. (2) w związku małżeńskim od wielu lat, stanowili zgodne i wspierające się małżeństwo, wspólnie realizowali pasję – ogrodnictwo i florystyka. Wspólnie chodzili na spacer, odwiedzali miejsca, w których podziwiali naturę, mieli także plany związane z odświeżeniem i remontem mieszkania. Po wypadku powódka była świadkiem bólu i cierpienia męża, próbowała podtrzymywać go na duchu, dawała mu wiarę w powrót do pełni zdrowia. Pomagała mu także wykonywać czynności higieniczne. Nieustanne pogarszanie się stanu zdrowia męża skutkowało pojawieniem się u powódki G. B. depresji.

Powódka P. B. była najmłodszym dzieckiem D. B. (2) i jego „oczkiem w głowie”, a ich relacja była bardzo silna. Powódka wraz z ojcem wspólnie spędzała czas, oglądali seriale, teleturnieje, wspólnie także jeździli do arboretum w W., dokonywali zakupu roślin do domu i ogrodu. Ojciec nauczył powódkę odpowiedzialności kupując jej zwierzęta, którymi się opiekowała, radził jej w sprawach życia codziennego, stanowił dla powódki autorytet. Na skutek wypadku powódka oglądała ból i cierpienie jakiego doświadczał ojciec, gdy odwiedzała go w szpitalu. Ojciec zaczął mieć zaniki pamięci, cierpiał z powodu odczuwanego bólu, płakał z przerażenia. Nie chciał być ciężarem dla rodziny.

Powód D. B. (1) jest jednym z dwóch synów zmarłego i jako jedyny z nich mieszka w niedalekiej odległości od domu rodzinnego, wobec czego był stałym gościem u rodziców. W trakcie wizyt pomagał on ojcu w sprawach domowych, w których D. B. (2) miał ogromną wiedzę. To ojciec nauczył powoda przeprowadzać remonty, majsterkować, utrzymywać dom w należytym stanie. Wspólnie oglądali oni zawody w skokach narciarskich, wyścigi Formuły 1 czy mecze piłki nożnej. W weekendy czas wolny spędzali na łonie natury, wędrując, organizując rodzinne spotkania przy grillu lub doglądając ogrodu. Od momentu wypadku powód przejął obowiązki głowy rodziny, osobiście zajął się organizowaniem wszelkich spraw związanych z ratowaniem zdrowia i życia ojca. Przebywając z ojcem przeżywał jego cierpienie i usilnie próbował zaszczerpić w nim wiarę w powrót do pełni zdrowia.

Powódka E. B. jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym i wobec tego ojciec otaczał ją szczególną opieką i troską. Powódka miała z ojcem bardzo dobry kontakt, słuchała go, a ojciec stanowił dla niej wzór. Spędzała ona z D. B. (2) bardzo dużo czasu, lubiła w jego towarzystwie przebywać w ogrodzie, towarzyszyła mu podczas seansów filmowych czy oglądania seriali. Był jej powiernikiem, zwierzała mu się ze swoich odczuć, dużo ze sobą rozmawiali.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana przyznała fakt, iż w dacie wypadku sprawca zdarzenia objęty był umową ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkodę wyrządzoną ruchem tych pojazdów. Strona pozwana zakwestionowała odpowiedzialność co do zasady jak i wysokości. Zarzuciła brak związku przyczynowo skutkowego pomiędzy zdarzeniem z dnia (...), a zgonem poszkodowanego D. B. (2).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powódka G. B. była żoną zmarłego D. B. (2). Powódka P. B. i E. B. są córkami zmarłego, zaś powód D. B. (1) synem.

dowód :

- odpis skrócony aktu małżeństwa D. B. (2) i G. B., k. 16,

- odpisy skrócone aktów urodzenia powodów, k. 17 – 19,

- przesłuchanie powódki G. B., k.501 i e-protokół,

W dniu (...) roku D. B. (2) brał udział w zdarzeniu, w którym kierujący pojazdem M. C. przewożący m.in. D. B. (2) na dializę, nie dostosował prędkości do warunków jazdy i wypadł z drogi, po czym wpadł do przydrożnego rowu i uderzył w drzewo.

Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. z siedzibą w W..

dowód :

- przesłuchanie powódki G. B., k.501 i e-protokół,

W wyniku przedmiotowego zdarzenia D. B. (2) został hospitalizowany w (...) Szpitalu (...) przy ul. (...) we W. z rozpoznaniem rozległych obrażeń ciała, w tym złamania nasady dalszej kości udowej prawej, obustronnego złamania kości krzyżowej. Wobec pacjenta wdrożono zachowawcze leczenie urazów – kończynę dolną prawą unieruchomiono w okrężnym opatrunku gipsowym. W trakcie pobytu w placówce leczniczej D. B. (2) był dializowany, wdrożono wobec niego rehabilitację i farmakoterapię.

Przy przyjęciu poszkodowanego do placówki medycznej stwierdzono u niego przykurcz zgięciowy w stawach biodrowych.

D. B. (2) został wypisany z placówki medycznej w dniu (...) w stanie ogólnym dobrym z zaleceniami kontynuowania farmakoterapii, utrzymywania unieruchomienia do czasu pełnego zrostu, chodzenia o kulach łokciowych, oszczędzającego trybu życia, kontroli parametrów zalanych oraz kontroli w Poradni Urazowo – Ortopedycznej w dniu 28 sierpnia 2018r.

dowód :

- historia choroby D. B. (2), k. 156 – 160, 256 – 272,

- karta informacyjna (...) Szpitala (...) – R. we W. z dnia (...), k. 161 – 164,

- dokumentacja medyczna D. B. (2) z (...) Szpitala (...) – R. we W. Oddziału (...) z dnia 11 lipca 2018r., k. 165 – 246,

- opinia biegłego sądowego z zakresu (...) z dnia 3 maja 2021r., k. 421 – 423,

- przesłuchanie powódki G. B., k.501 i e-protokół,

Po opuszczeniu placówki medycznej D. B. (2) kontynuował leczenie zachowawcze w (...).

Bezsporne

Z uwagi na systematyczne pogarszanie się stanu zdrowia D. B. (2) w okresie od dnia 25 listopada 2018r. do dnia 1 grudnia 2018r. przebywał w Oddziale (...) Sp. z o.o. w D. z rozpoznaniem zapalenia płuc.

dowód :

- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Sp. z o.o. w D. Oddziału Internistycznego z dnia 1 grudnia 2018r., k. 36 – 38, 247 – 249,

Z uwagi na utrzymującą się niedrożność jelit D. B. (2) w okresie od dnia 7 stycznia 2019r. do dnia 10 stycznia 2019r. przebywał w Oddziale (...) Sp. z o.o. w D.. Po wykonaniu dializy stan zdrowia D. B. (2) uległ poprawie i został on wypisany z placówki medycznej.

dowód :

- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Sp. z o.o. w D. Oddziału Chirurgicznego z dnia 10 stycznia 2019 r., k. 39 – 40, 250 – 251,

D. B. (2) w okresie od dnia 23 stycznia 2019r. do dnia 24 stycznia 2019r. przebywał w Oddziale (...) Sp. z o.o. w D. z rozpoznaniem niewydolności serca zastoinowej, gdzie w dniu (...) stwierdzono jego zgon.

Jako przyczynę zgonu wskazano wyjściową niewydolność nerek, zaś jako przyczynę wtórną – niewydolność serca.

dowód :

- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Sp. z o.o. w D. Oddziału Internistycznego z dnia 24 stycznia 2019 r., k. 41 – 42, 252 – 253,

- karta zgonu, k. 254 – 255,

- odpis skrócony aktu zgonu D. B. (2), k. 15,

- przesłuchanie powódki G. B., k.501 i e-protokół,

Jeszcze przed zdarzeniem z dnia (...) roku, D. B. (2) miał obciążony wywiad chorobowy, występowała u niego schyłkowa niewydolność nerek w przebiegu nefropatii cukrzycowej, zespół nerczycowy, choroba niedokrwienności serca, przewlekła niewydolność krążenia. Jeszcze przed wypadkiem D. B. (2) był hospitalizowany w maju i czerwcu 2018r. z rozpoznaniem schyłkowej niewydolności nerek, cukrzycy insulinozależnej z powikłaniami nerkowymi oraz zespołu nerczycowego. D. B. (2) został przyjęty do placówki szpitalnej w styczniu 2019r. z terminalną niewydolnością nerek w przebiegu nefropatii cukrzycowej i przewlekłą niewydolnością krążenia, zmianami zapalnymi płuca lewego, wyciekami ropnym z cewki moczowej, wyniszczeniem, dusznością spoczynkową i obrzękami obwodowymi.

W maju 2018 roku miał wykonane badanie tomograficzne narządów jamy brzusznej i miednicy małej. W badaniu opisano m.in. bardzo dużą ilość płynu w obu jamach opłucnowych, zmiany niedodmowe z ucisku obustronne w płucach nad płynem. Dużą ilość wolnego płynu w jamie brzusznej, okołowątrowo, międzypętlowo, w miednicy małej. Gromadzenie się płynu w jamach działa u chorych z przewlekłą niewydolnością nerek i cukrzycą jest wynikiem niedoborów pokarmowych, hipoalbuminemii. Powyższe jest skutkiem nefropatii oraz enteropatii jelitowej i świadczy o zaawansowanym stadium tych schorzeń.

W okresie od 19 do 28 czerwca 2018r. D. B. (2) wymagał hospitalizacji w oddziale nefrologii, gdzie zdiagnozowano u niego m.in. : schyłkową niewydolność nerek w przebiegu nefropatii cukrzycowej, cukrzycę insulinozależną z powikłaniami nerkowymi, biegunkę, ciężki zespół nerczycowy, przewlekłą niewydolność serca. W badaniu tomograficznym klatki piersiowej opisano „znaczna ilość płynu w obu jamach opłucnowych sięgającą szczytu płuc (...)”. W badaniu przedmiotowym stwierdzono nieprawidłowości : ciśnienie tętnicze 200/100 mmHg, nieprawidłowy przysłuch nad płucami związany z obecnością płynu w jamach opłucnowych, cechy wodobrzusza, obrzęki kończyn dolnych, uogólnione zaniki mięśniowe, brak tkanki tłuszczowej, język w kolorze sugerującym niedobory pokarmowe. W dokumentacji wypisowej odnotowano, że „pacjent wypisany do domu wymaga pomocy w czynnościach opiekuńczo – pielęgnacyjnych”. Stan zdrowia D. B. (2) w okresie tej hospitalizacji należało określić jako bardzo zły.

dowód :

- dokumentacja medyczna D. B. (2), k. 93 – 155,

- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Sp. z o.o. w D. Oddziału Internistycznego z dnia 24 stycznia 2019 r., k. 252 – 253,

- opinia biegłego sądowego z zakresu interny i kardiologii K. P. z dnia 7 stycznia 2022r., k. 475 – 480,

Pismem z dnia 25 kwietnia 2019 roku powodowie zgłosili stronie pozwanej swoje żądania domagając się zapłaty na ich rzecz kwot : 150.000 zł na rzecz G. B., 120.000 zł na rzecz P. B., 100.000 zł na rzecz D. B. (1) i 90.000 zł na rzecz E. B. tytułem zadośćuczynienia po śmierci męża i ojca D. B. (2).

W odpowiedzi na powyższe, po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, strona pozwana nie znalazła podstaw do uznania zgłoszonych roszczeń. Wskazała, że na podstawie przedstawionej dokumentacji medycznej z toku leczenia poszkodowanego, brak jest związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy urazem jakiego doznał D. B. (2) w przedmiotowym zdarzeniu z dnia (...), a jego śmiercią.

Pismem z dnia 1 sierpnia 2019r. powodowie skierowali do strony pozwanej ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty domagając się zapłaty na ich rzecz kwot : 150.000 zł na rzecz G. B., 120.000 zł na rzecz P. B., 100.000 zł na rzecz D. B. (1) i 90.000 zł na rzecz E. B. tytułem zadośćuczynienia po śmierci D. B. (2) oraz solidarnie kwoty 887,29 zł tytułem odszkodowania.

W odpowiedzi na powyższe strona pozwana podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko.

dowód :

- przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 25 kwietnia 2019r., k. 32 – 33,

- pismo ubezpieczyciela z dnia 10 maja 2019r., k. 77 – 78,

- pismo powodów z dnia 1 sierpnia 2019r., k. 79 – 80,

- pismo strony pozwanej z dnia 22 sierpnia 2019r., k. 81

Wypadek, jakiemu D. B. (2) uległ w dniu(...) spowodował utratę możliwości samodzielnego poruszania się. Nie była to jedyna i bezpośrednia przyczyna zgonu poszkodowanego. Uraz, jakiego D. B. (2) doznał przyczynił się do zgonu, ale główną przyczyną były schorzenia, jakie stwierdzono u niego przed wypadkiem i na jakie chorował w czasie wypadku. Przy przyjęciu poszkodowanego do placówki medycznej bezpośrednio po zdarzeniu, stwierdzono u poszkodowanego przykurcz zgięciowy w stawach biodrowych, co może być pośrednim dowodem, że poszkodowany przed wypadkiem nie chodził. Na podstawie dokumentacji medycznej nie można stwierdzić, czy przed zdarzeniem z dnia(...). D. B. (2) był w stanie chodzić samodzielnie. Z dokumentacji medycznej nie wynika, co było przyczyną wyboru leczenia zachowawczego, nie zaś leczenia operacyjnego złamania kości udowej. W leczeniu zastosowano udowy opatrunek gipsowy. Leczenie z wyboru złamania miednicy jest leczenie zachowawcze, jeśli nie ma konieczności leczenia operacyjnego. Leczenie zachowawcze polega na leczeniu i uruchomieniu pacjenta po sześciu tygodniach od wypadku. Poszkodowany następnie leczony był ambulatoryjnie oraz przebywał w placówce medycznej (...) Sp. z o.o. w D. z powodu zapalenia płuc i niedrożności jelit. Po wypadku D. B. (2) z pewnością nie był w stanie sam wstawać, chodzić, przemieszczać się i zmuszony do leżącego trybu życia, co sprzyja powstaniu takich schorzeń jak zapalenie płuc, zaburzenie perystaltyki jelit co prowadzi do niedrożności jelit, niewydolności żylny i odleżyn. Przy każdym złamaniu kości długich i każdym urazie jak najszybsze uruchomienie pacjenta sprzyja ogólnej regeneracji, zapobiega powstawaniu powyższych schorzeń oraz przyspiesza proces gojenia i rehabilitacji. Z dokumentacji medycznej D. B. (2) nie wynika, czy uzyskano zrost kości udowej w opatrunku gipsowym. Przy zastosowaniu opatrunku gipsowego oraz przy złamaniu miednicy poszkodowany nie był w stanie chodzić, wstawać. Miał trudności z siadaniem. Uraz jakiego doznał nie był jednak bezpośrednią przyczyną zgonu. Bezpośrednią przyczyną jego zgonu były schorzenia, jakie istniały przed zdarzeniem, czyli niewydolność krążenia, cukrzyca, niewydolność nerek. Sam uraz, jakiego D. B. (2) doznał, mógł spowodować i spowodował nasilenie zmian istniejących poprzednio i był przyczyną pośrednią

zgonu. Nie można stwierdzić, w jakim stopniu uraz jakiego doznał przyczynił się do zgonu pacjenta, a w jakim stopniu przyczyną zgonu były tylko schorzenia podstawowe. Uraz wielonarządowy, w wyniku którego dochodzi do poważnego uszkodzenia wielu tkanek i złamań dużych kości, jak w przypadku D. B. (2), powoduje zaburzenia odporności ogólnej, sprzyja powstaniu innych schorzeń i może być przyczyną pośrednio lub bezpośrednio zgonu.

Złamanie nasady dalszej kości udowej było jedną z przyczyn zgonu. Nie ma znaczenia, jaką przyczynę wpisano w karcie zgonu pacjenta. Złamanie kości udowej nie było jedyną przyczyną zgonu.

dowód :

- opinia biegłego sądowego z zakresu (...) z dnia 3 maja 2021r., k. 421 – 423,

- opinia uzupełniająca z dnia 15 sierpnia 2021r., k. 451,

- opinia uzupełniająca z dnia 12 września 2021r., k. 465,

Występowanie niedrożności porażennej jelit jest typowym objawem występującym u chorych ze schyłkową niewydolnością nerek. Upośledzenie poruszania D. B. (2) było nie tylko skutkiem urazów, jakich doznał na skutek wypadku z dnia (...), ale spowodowane było również przez stwierdzone wcześniej zaniki mięśniowe w przebiegu przewlekłej choroby nerek, której typowym objawem jest sarkopenia (zanik masy i siły mięśni szkieletowych). Drugim istotnym powikłaniem przewlekłej choroby nerek i chorych dializowanych jest obniżona odporność, która zwiększa ryzyko zakażeń, np. układu oddechowego. Do wystąpienia zapalenia płuc w ostatnim okresie życia D. B. (2) dochodziło również z powodu zaburzenia wentylacji płuc wynikających z zaburzeń wentylacji i niedodmy płuc spowodowanych przez gromadzenie się znacznej ilości przesięku w jamach opłucnowych, co stwierdzono u niego jeszcze w maju 2018r.

U D. B. (2) występowały liczne schorzenia w stadium daleko zaawansowanym. Zasadniczym schorzeniem była przewlekła niewydolność nerek w stadium schyłkowym z koniecznością stosowania dializoterapii oraz cukrzyca z wieloma powikłaniami. Schorzenia internistyczne miały istotny wpływ na rokowanie po doznanych w dniu (...) urazach oraz przyczyniły się w bardzo znacznym stopniu do zgonu D. B. (2).

dowód :

- opinia biegłego sądowego z zakresu interny i kardiologii K. P. z dnia 7 stycznia 2022r., k. 475 – 480,

Sąd zważył, co następuje :

Zdaniem Sądu powództwo podlegało oddaleniu.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, wiarygodności których strony nie kwestionowały, a także przesłuchania stron ograniczonego do przesłuchania powodów. Kluczowe okazały się także opinie biegłych sądowych z zakresu (...) oraz z zakresu interny i kardiologii K. P.. Powyższe opinie biegłych są rzetelne i przekonujące. Zostały oparte na gruntownej i wnikliwej analizie, a biegli, którzy posiadają adekwatne specjalizacje, mają niezbędne kwalifikacje i wiedzę do jej dokonania oraz wyciągnięcia prawidłowych wniosków. I choć opinia biegłego sądowego S. G. była kwestionowana, to jednakże po jej uzupełnieniu, w ocenie Sądu, jest zupełna i na niej także Sąd oparł się wyrokując w niniejszej sprawie.

W niniejszej sprawie wyjaśnieniu podlegała zasadnicza kwestia jaką było wykazanie istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem, do którego doszło w dniu(...), w którym brał udział D. B. (2), a jego śmiercią, która nastąpiła w dniu (...). i co za tym idzie krzywdą jakiej powodowie mieli doznać w związku z powyższym zdarzeniem.

Zgodnie bowiem z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko na normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Przepis ten wyraża zasadę przyczynowości, ograniczonej jednak do przypadków normalnego związku przyczynowego (normalne następstwa). W świetle tego

przepisu dla stwierdzenia istnienia związku przyczynowego nie wystarcza jakiegokolwiek powiązanie przyczynowe pomiędzy zachowaniem poszkodowanego, a powstaniem lub zwiększeniem szkody. Musi to być związek przyczynowy normalny (adekwatny), co oznacza, że z grupy wszelkich możliwych skutków danego zdarzenia odpowiedzialność odszkodowawczą rodzą tylko te które stanowią normalne następstwa danego działania i zaniechania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 lutego 2014 roku, sygn. akt VI ACa 1036/13, LEX nr 1455670).

Jak wynika z analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym przede wszystkim treści opinii biegłych sądowych sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania, u D. B. (2) występowały liczne schorzenia w stadium daleko zaawansowanym, a zasadniczym schorzeniem była przewlekła niewydolność nerek w stadium schyłkowym z koniecznością stosowania dializoterapii oraz cukrzyca z wieloma powikłaniami. Schorzenia internistyczne miały istotny wpływ na rokowanie po doznanych w dniu (...) urazach oraz przyczyniły się w bardzo znacznym stopniu do zgonu D. B. (2).

Co prawda powodowie zarzucali, że gdyby nie zdarzenie z dnia(...), to D. B. (2) nadal by żył, albowiem mimo licznych schorzeń był człowiekiem pogodnym i starał się na co dzień funkcjonować na tyle, na ile pozwalał mu stan zdrowia, jednakże przed wypadkiem był osobą samodzielną. Zważywszy jednakże należy, na co w swojej opinii wskazywał biegły z zakresu interny i kardiologii K. P. jeszcze przed zdarzeniem z dnia (...)roku, D. B. (2) miał obciążony wywiad chorobowy, w maju i czerwcu 2018r., a więc na krótko przed zdarzeniem, zachodziła konieczność jego hospitalizacji. W maju 2018 roku miał wykonane badanie tomograficzne narządów jamy brzusznej i miednicy małej, a w wynikach wskazywano bardzo dużą ilość płynu w obu jamach opłucnowych, zmiany niedodmowe z ucisku obustronne w płucach nad płynem, dużą ilość wolnego płynu w jamie brzusznej. Gromadzenie się płynu w jamach występowało u chorych z przewlekłą niewydolnością nerek i cukrzycą i jest wynikiem niedoborów pokarmowych, hipalbuminemii. Powyższe było skutkiem nefropatii oraz enteropatii jelitowej i świadczyło o zaawansowanym stadium tych schorzeń. Również podczas hospitalizacji w czerwcu 2018r. u D. B. (2) stwierdzono wiele nieprawidłowości. Jak wynika z dokumentacji medycznej stan zdrowia D. B. (2) w okresie tej hospitalizacji był bardzo zły. W dokumentacji wypisowej odnotowano, że „pacjent wypisany do domu wymaga pomocy w czynnościach opiekuńczo – pielęgnacyjnych”. Nie sposób zatem uznać, by stan zdrowia D. B. (2) przed wypadkiem był na tyle dobry, że z całą stanowczością można stwierdzić, że gdyby nie zdarzenie z dnia 10 lipca 2018r., to nadal by on żył.

Rola adekwatnego związku przyczynowego jest podwójna. Z jednej strony eliminuje on odpowiedzialność za szkody, które nie są normalnym następstwem określonych zdarzeń, z drugiej zaś ogranicza odpowiedzialność w wypadku, gdy niektóre skutki zdarzenia są z nim połączone ową normalną więzią przyczynową, inne zaś takiego powiązania nie wykazują (tak K. Zagrobelny [w:] Kodeks cywilny..., red. E. Gniewek, P. Machnikowski, 2017, kom. do art. 361, nb 6 i n.). Stwierdzenie powiązania przyczynowego między wskazanym jako przyczyna zdarzeniem (działaniem, zaniechaniem) a jego następstwem (skutek) powinno nastąpić przy zastosowaniu dwustopniowej operacji myślowej. Określana jest ona jako kwalifikowany (podwójny) test *conditio sine qua non*. Pierwszy jej etap to zbadanie, czy dane następstwo (skutek) pojawiłoby się w nieobecności zdarzenia wskazanego jako przyczyna. Jest to test *conditio sine qua non*. Pozytywny wynik tej operacji nakazuje przejście do drugiego etapu – ustalenia, czy badany "skutek szkodowy" jest w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. normalnym następstwem zdarzenia przyczyny. Zastosowanie tej metody umożliwia stwierdzenie, czy na tle konkretnego stanu faktycznego spełnione są dwie podstawowe funkcje związku przyczynowego dla celów odpowiedzialności odszkodowawczej. Po pierwsze, pozwala na udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy pomiędzy zdarzeniem traktowanym jako przyczyna a wskazanym skutkiem zachodziło obiektywne powiązanie (albo czy nie miało ono miejsca). Celowi temu służy operacja pierwsza (test *conditio sine qua non*). Po drugie, umożliwia selekcję następstw zdarzenia początkowego (przyczyny) za pomocą kryterium ich „normalności” wskazanego w art. 361 § 1 k.c. (operacja druga – ustalenie normalności skutku wobec przyczyny). Test *conditio sine qua non* pozwala na ustalenie istnienia (nieistnienia) obiektywnej zależności między badaną przyczyną a stanem rzeczy wskazanym jako jej następstwo. Jego zastosowanie polega na hipotetycznej eliminacji ze stanu faktycznego czynnika, który wskazany został jako przyczyna następstwa wywołującego szkodę i zbadaniu, czy powstałoby ono przy jego braku. Jeśli okaże się, że w sytuacji gdyby czynnik ów nie wystąpił, szkoda nie powstałaby, to jest to równoznaczne z istnieniem obiektywnego związku między badanymi elementami (pozytywny wynik testu). Jeśli natomiast następstwo szkodowe pojawiłoby się

także mimo braku czynnika wskazywanego jako jego przyczyna, to między elementami tymi nie zachodziło obiektywne powiązanie (negatywny wynik testu; zob. M. Kaliński, Szkada na mieniu, s. 374; A. Koch, Związek przyczynowy, s. 72; E. Bagińska, Odpowiedzialność deliktowa, s. 35). Na tle większości stanów faktycznych stosowanie próby *conditio sine qua non* jest zabiegiem stosunkowo prostym, niewymagającym szczególnych wiadomości. Wystarcza doświadczenie życiowe i elementarna wiedza. W pewnych jednak sytuacjach odpowiedź na pytanie o to, czy badany skutek powstałby także przy braku zdarzenia wskazanego jako jego przyczyna sprawcza, wymagać może głębszych analiz i wykorzystania wiedzy specjalistycznej. Zdarza się tak np. przy ustalaniu skomplikowanych powiązań kauzalnych, przebiegających według reguł i praw fizyki, chemii, mechaniki czy procesów medycznych. Przeprowadzenie testu *conditio sine qua non* wymagać może w takich sytuacjach zasięgnięcia opinii eksperta – znawcy danej dziedziny zjawisk. Z reguły powiązana ona będzie z oceną normalności rozpatrywanego następstwa badanej przyczyny hipotetycznej (zob. Nb 16). Test *conditio sine qua non* należy stosować na tle realiów jednostkowego, konkretnego stanu faktycznego. Tylko przy tym założeniu spełnić on może rolę miarodajnej podstawy ustalenia, czy rozpatrywane następstwo (skutek) pozostawało w obiektywnym związku z badaną konkretną przyczyną (A. Koch, Związek przyczynowy, s. 74–75; A. Olejniczak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, cz. 1, 2014, s. 99). Przedmiotu analizy za pomocą testu *conditio sine qua non* nie powinny stanowić zależności występujące jedynie w podobnym stanie faktycznym, ale nie w tożsamym z rozpatrywanym. Taki punkt widzenia obowiązuje natomiast przy analizie "normalności" następstwa. O negatywnym wyniku testu nie przesądza także stwierdzenie, że badany skutek i tak pojawiłby się w wyniku wystąpienia tzw. przyczyny hipotetycznej.

Nie ulega wątpliwości, że w realiach przedmiotowej sprawy ustalenie związku przyczynowego zdarzenia, jakim była śmierć D. B. (2) ze skutkiem w postaci zdarzenia(...) było o tyle trudne, że stan zdrowia poszkodowanego w zdarzeniu na krótko przed zdarzeniem był bardzo zły. Biegli sporządzający opinie w niniejszej sprawie dogłębnej analizie poddali dokumentację medyczną D. B. (2) przedłożoną do akt postępowania. Ustalili, iż u poszkodowanego występowały liczne schorzenia w stadium daleko zaawansowanym. Zasadniczym schorzeniem była przewlekła niewydolność nerek w stadium schyłkowym z koniecznością stosowania dializoterapii oraz cukrzyca z wieloma powikłaniami. Schorzenia te miały istotny wpływ na rokowanie po doznanych w dniu (...) urazach oraz przyczyniły się w bardzo znacznym stopniu do zgonu D. B. (2). Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego D. B. (2) już po zdarzeniu był kilkakrotnie hospitalizowany, w tym w okresie listopada – grudnia 2018r. z rozpoznaniem zapalenia płuc, zaś w styczniu 2019 roku z uwagi na utrzymującą się niedrożność jelit. Zważyć jednakże należy, że nie sposób uznać, że nawet pogorszenie się stanu zdrowia D. B. (2) było skutkiem wypadku, i doznanych podczas niego obrażeń. Biegły P. w swojej opinii wskazał bowiem, że występowanie niedrożności porażennej jelit jest typowym objawem występującym u chorych ze schyłkową niewydolnością nerek. Upośledzenie poruszania D. B. (2) było nie tylko skutkiem urazów, jakich doznał na skutek wypadku z dnia(...), ale spowodowane było również przez stwierdzone wcześniej zaniki mięśniowe w przebiegu przewlekłej choroby nerek, której typowym objawem jest sarkopenia (zanik masy i siły mięśni szkieletowych). Drugim istotnym powikłaniem przewlekłej choroby nerek i chorych dializowanych jest obniżona odporność, która zwiększa ryzyko zakażeń, np. układu oddechowego. Do wystąpienia zapalenia płuc w ostatnim okresie życia D. B. (2) dochodziło również z powodu zaburzenia wentylacji płuc wynikających z zaburzeń wentylacji i niedodmy płuc spowodowanych przez gromadzenie się znacznej ilości przesięku w jamach opłucnowych, co stwierdzono u niego jeszcze w maju 2018r.

Zdaniem Sądu mając na uwadze powyższe wywody, brak było odstaw do uznania, że śmierć D. B. (2) była skutkiem zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi strona pozwana. Bardzo zły stan zdrowia D. B. (2) w chwili zdarzenia, pogarszający się jeszcze przed wypadkiem z dnia (...), będący skutkiem wielu chorób, na jakie cierpiał on jeszcze przed wypadkiem, doprowadził do jego śmierci. Brak jest jednakże dowodów potwierdzających związek zdarzenia z dnia(...) z jego śmiercią.

Wobec ustalenia powyższego, powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu (punkt I wyroku).

Orzeczenie o kosztach oparto o przepis art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten reguluje rozliczenie kosztów procesu według zasady słuszności. Owe szczególne okoliczności, dotyczą nie tylko samego przebiegu procesu, lecz także okoliczności pozostających poza postępowaniem, np. takich jak stan majątkowy

czy sytuacja życiowa stron (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 124/12). Jednym z przypadków, które także zaliczają się do powyższych szczególnych okoliczności, jest wyjątkowo trudna sytuacja majątkowa strony, gdy wytaczając powództwo, była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 lutego 2011 r., I CZ 171/10; z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CZ 51/10; z dnia 19 września 2013r., I CZ 183/12; z dnia 5 lipca 2013 r., IV CZ 58/13; z dnia 17 kwietnia 2013r., V CZ 124/12).

W niniejszej sprawie zachodzą powyższe okoliczności. Zważyć w tym miejscu należy, że powodowie występując z przedmiotowym powództwem byli przekonani o zasadności swoich roszczeń. Upatrywali bowiem związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem z dnia(...), a sytuacją zdrowotną, która ostatecznie skutkowałą śmiercią D. B. (2). Fakt, że ustalenie istnienia związku przyczynowego pomiędzy tymi zdarzeniami wymagał zasięgnięcia opinii dwóch biegłych z zakresu medycyny z różnych specjalności jednoznacznie wskazuje, że powodowie słusznie mogli być przeświadczeni o zasadności swoich żądań. Nie ulega nadto żadnej wątpliwości, że sytuacja rodzinna powodów po śmierci D. B. (2) także nie pozostaje bez wpływu na powyższe. Powodowie bowiem, mimo upływu kilku lat od śmierci męża i ojca, w dalszym ciągu bardzo przeżywają jego śmierć, która ich zdaniem nastąpiła przedwcześnie. I choć byli oni świadomi problemów zdrowotnych, z którymi borykał się D. B. (2), to jego codzienna walka ze słabościami dawała im nadzieję, że jeszcze przez długi czas będą mogli w gronie rodzinnym cieszyć się wspólnie spędzonymi chwilami. Obecnie każdy z powodów na swój indywidualny sposób przeżywa stratę, jaką jest śmierć D. B. (2).

Zdaniem Sądu zatem, nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie zachodzą owe szczególne okoliczności uzasadniające nieobciążanie powodów kosztami procesu w niniejszej sprawie, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.